

A füstképződés csökkentésének tanulmányozására hirdetett pályázat bíráló bizottságának jelentése.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet részéről a füstemésztés tárgyában kiírt pályadíjra a kitűzött határidőn belül három pályamunka érkezett.

Ezek közül az 1. „Calorika”, 2. „Sűrű füst nem az ipari tevékenység, hanem a tudatlanság jele”, a 3. pedig a „Füst és korom” jellegű.

A pályamunkák megbírálására kiküldött bizottság a beérkezett munkák áttanulmányozása után jelentését a következőkben teszi be:

A „Calorika” jellegű munka olyannyira naiv és annyi tájékoztatlanúságot tanúsít, hogy azzal komolyan foglalkozni nem lehet, általában szerző műszaki képzettsége annyira hézagos, hogy a kérdésben magának még helyes ítéletet alkotni is képtelen.

A „Sűrű füst nem az ipari tevékenység, hanem a tudatlanság jele” jellegű pályamunka, amely 85 gépirásos oldalra terjed és számos mellékletet tartalmaz, a füstképződés elhárításáról szóló szabályzatokat és irodalmi adatokat mellékelve, igen alapos és nagy szorgalommal végzett munka, amely nemcsak a szerző készültségéről tesz tanúságot, hanem arról is, hogy a nagy szorgalommal összegyűjtött és rendszerbe foglalt külföldi tapasztalatokat és hatósági rendelkezéseket figyelemre méltó kritikával használta fel azokban a javaslatokban, amelyekben következtetéseit levonja.

Munkája első fejezetében a füstokozta károkat ismerteti, rendkívül sok adattal igazolva állításait. A második fejezetben a füst csökkentésére szolgáló hatósági intézkedéseket ismerteti; a különböző országokban régebben hozott vagy még ezidőszere is fennálló rendelkezéseket és pedig különösen behatóan az angol és az amerikai előírásokat, mint amelyek ezzel a kérdéssel legrégebb idő óta foglalkozva, a legtöbb tapasztalatot szerezhették.

A harmadik fejezetben a társadalmi szervezeteknek szerepét ismerteti a füst elleni küzdelemben, ugyancsak igen beható anyaggyűjtés nyomán.

A negyedik fejezetben a hazai viszonyokat ismerteti, végül pedig javaslatait foglalja össze; ezekben mindenekelőtt a kérdés előzetes tanulmányozása után a kérdésnek egységes rendezését kívánja. Ennek

az egységes rendezésnek az elveit is kifejti, amennyiben a külföldi tapasztalatokból azokat, amelyek ott beváltak és amelyek a mi viszonyaink között is eredményesen kecsgetnének, ajánlja elfogadásra.

A „Füst és korom” jellegű munka, amely 63 oldalra terjed és 14 melléklettel van ellátva, szintén nagy szorgalomra vall. Az első fejezetben ugyancsak a füst ellen való küzdelem történetét ismerteti, majd a füst kártékony hatására tér át. Ebben a fejezetben azonban több helyen elárulja, hogy magával az égés folyamatával nincsen teljesen tisztában.

Ismerteti a különböző tüzelőberendezéseket az ipari, nemkülönben a házi tüzelések által előidézett füstképződést, a mozdonyok és gőzhajók füstképződését; a további fejezetben a füst és korom meghatározásának módjait írja le, majd a füstképződés tárgyában tartott különböző társadalmi értekezleteket ismerteti, majd pedig az utolsó fejezetben a szükséges teendőket foglalja össze; ezek során mindenekelőtt az adatgyűjtést javasolja, majd pedig a kérdés rendezésekor figyelembe veendő jogi szempontokat ismerteti, javasolja továbbá fűtők képzését, versenyfűtések rendezését és a tüzelőszervezeteknek a házi tüzelőanyagok szempontjából való megvizsgálását, végül pedig bevált tüzelőszervezetek kiállítását és díjazását.

Az előrebocsátottak alapján a bizottság a beérkezett három pályamunka közül a pályadíjra legérdemesebbnek a „Sűrű füst nem az ipari tevékenység, hanem a tudatlanság jele” jellegű munkát tartja, mint amely a kérdést teljes alaposítással és részletességgel kifogástalanul tárgyalja, dicséretre érdemesnek tartja azonban a „Füst és korom” jellegű munkát is, amely ugyancsak nagy szorgalomra vall, habár a tárgyat nem meríti olyan tökéletesen ki, mint a díjazásra javasolt pályamunka.

A „Calorika” jellegű munka az említettek miatt még megemlítésre sem érdemes.

Budapest, 1914. február 18.

Bánó László s. k.
Chätel Vilmos s. k.

Jász Dzsós s. k.
Kájlínger Mihály s. k.

Pfeifer Ignác s. k.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1914. évi Ybl-pályázatának programja.

1. A pályázat tárgya: Terveztessék meg Székesfehérvárott, az Ybl-Miklós-utca sarkán levő Szent-Ferenc-rendi templom főhomlokzatán alkalmazandó Ybl-emléktábla.

2. Pályadíj: az Egylet Ybl-érme. A megvalósítás esetén a pályanyertes terveit a mű költségösszege után az egyleti díjszabásban megszabott tiszteletdíjat kapja.

3. A bíráló bizottság tagjai: Györgyi Dénes, Nagy Virgil és Rerrich Béla rendes tagok és Mende Valér pótlótág.

4. Feltételek:

a) Az emléktábla alkalmazására felhasználandó a főhomlokzat jobboldali két pillérje közötti falfelület, olyan formán, hogy az emléktábla a templomépülettel megfelelő művészi összhangban legyen.

b) Az emléktáblán alkalmazandó az elhunyt Mester domborműví mellképe, továbbá a következő felirat: „Ybl Miklós építőművész született Székesfehérvárott 1814. április 6.-án. Születésének százéves emlékünnepe emelte a Magyar Mérnök- és Építész Egylet. 1914.” Az emléktáblán alkalmazható a Mester működésére vonatkozó építész emléme, vagy pedig egyik mesterművének domborműví képe.

c) Az emléktábla anyaga lehet időt álló kő, vagy bronz, vagy a két anyag együttesen.

d) Elkészítendő az emléktábla homlokrajza és metszete 1:4 méret-

ben. Az elhelyezés terve a rendelkezésre bocsátott eredeti templom-homlokzati tervbe rajzolható be 1:50 méretben. A tervhez mellékelendő továbbá a részletmunkákhoz (kőfaragó, kőszobrász, mintázó, bronzöntő, elhelyező stb.) beszerzett adatok alapján elkészített részletes költségvetés is. Az emléktábla az elhunyt Mester nevéhez méltóan, de legfeljebb 5000 korona költséggel oldandó meg.

e) A Szent-Ferenc-rendi templom eredeti felvételi rajza a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet titkári hivatalában szerezhető be díjtalanul a hivatalos órák alatt s ugyanott megtekinthető a templomról felvett több rendbeli részletfénykép is.

f) A pályázatban csakis a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tagjai vehetnek részt.

g) A pályázat titkos, ezért minden pályázó lássa el pályaművét lepecsételt jellegű levéllel, mely a pályázó nevét és lakását tartalmazza.

h) A pályaműveket a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet titkárságához kell beadni 1914. évi június hó 1.-én déli 12 óráig.

i) A határidőn túl beérkező pályaműveket a bíráló bizottság nem veszi figyelembe.

Budapest, 1914. március 24.-én.

Havas Sándor
szakosztályi jegyző.

Kertész K. Róbert
a műépítési szakosztály elnöke.